

САОПШТЕЊЕ СТАТИСТИКЕ ЦИЈЕНА¹⁾
март 2008.

PRICE STATISTICS RELEASE¹⁾
March 2008

Индекс потрошачких цијена

Укупан индекс потрошачких цијена у Републици Српској, у марту 2008. године, у односу на претходни мјесец виши је за 0,9%.

Укупан индекс потрошачких цијена у односу на март 2007. године виши је за 6,7%.

Посматрано по одјелцима намјене потрошње (COICOP), у марту 2008. године у односу на фебруар 2008. године, индекс одјелка храна и безалкохолна пића виши је за 1,7%, индекс одјелка превоз за 1,5%, индекс одјелка рекреација и култура за 1,4%, индекс одјелка становање за 0,5%, индекс одјелка остала добра и услуге за 0,5%, индекс одјелка ресторани и хотели за 0,4%, индекс одјелка здравство за 0,3% и индекс одјелка алкохолна пића и дуван за 0,1%. Индекс одјелка намјештај и покућство и индекс одјелка комуникације остали су непромјењени. Индекс одјелка образовање нижи је за 0,4%, а индекс одјелка одјећа и обућа за 0,1%.

Хармонизовани индекс потрошачких цијена

Мјерене помоћу хармонизованог индекса, потрошачке цијене у Републици Српској у марту 2008. године, у односу на фебруар 2008. године, више су за 1,0%.

Consumer Price Index

Total price index in Republika Srpska for March 2008 in comparison to previous month is higher for 0,9%.

Total consumer price index in comparison to March 2007 is higher for 6,7%.

According to COICOP divisions for March 2008 in comparison to the previous month, the index of food and non-alcoholic beverages is higher for 1,7%, the index of transport is higher for 1,5%, the index of recreation and culture is higher for 1,4%, the index of housing is higher for 0,5%, the index of other goods and services is higher for 0,5%, the index of restaurants and hotels is higher for 0,4%, the index of health is higher for 0,3% and the index of alcoholic beverages and tobacco is higher for 0,1%. The index of furnishings and household equipment and the index of communication remain the same. The index of education is lower for 0,4% and the index of clothing and footwear is lower for 0,1%.

Harmonius Consumer Price Index

Measured with the help of harmonious index, consumer prices in Republika Srpska in March 2008, compared to February 2008 are higher for 1,0%.

Табела 1.1 - Индекси потрошачких цијена према класификацији COICOP у марту 2008. године
Table 1.1 - Consumer Price Index according COICOP in March 2008

COICOP	Назив	Структура Structure (%)	III 2008 II 2008	III 2008 XII 2007	III 2008 Ø 2007	III 2008 III 2007	IV 2007-III 2008 IV 2006-III 2007	I-III 2008 I-III 2007	III 2008 Ø 2005	Name	COICOP
00	Укупно	100,0	100,9	102,8	106,6	106,7	102,6	106,1	114,8	Total	00
01	Храна и безалкохолна пића	33,0	101,7	105,1	110,9	112,3	104,8	111,1	123,4	Food and non-alcoholic beverages	01
02	Алкохолна пића и дуван	3,5	100,1	100,3	100,5	100,5	100,1	100,4	99,7	Alcoholic beverages and tobacco	02
03	Одјећа и обућа	4,0	99,9	99,8	99,1	98,0	97,2	97,9	92,0	Clothing and footwear	03
04	Становање, вода, електрична енергија, плин и други енергенти	26,2	100,5	102,8	111,5	104,2	102,7	104,0	129,7	Housing, water, electricity, gas and other fuels	04
05	Најмештај, покућство и редовно одржавање	5,9	100,0	100,3	101,1	101,5	100,9	101,5	102,9	Furnishings, household equipment and routine maintenance of the house	05
06	Здравство	4,2	100,3	100,5	101,3	102,4	102,0	102,1	110,2	Health	06
07	Превоз	9,7	101,5	103,0	108,3	112,0	102,9	111,2	114,4	Transport	07
08	Комуникације	2,5	100,0	103,8	104,5	105,5	102,7	105,4	126,5	Communication	08
09	Рекреација и култура	3,1	101,4	102,0	101,7	101,1	99,7	100,3	107,6	Recreation and culture	09
10	Образовање	0,9	99,6	100,4	102,9	104,1	105,0	104,4	111,9	Education	10
11	Ресторани и хотели	1,9	100,4	101,2	102,3	102,5	101,1	102,1	106,6	Restaurants and hotels	11
12	Остала добра и услуге	5,1	100,5	101,1	101,6	102,0	101,1	101,7	103,4	Other goods and services	12

1) Подаци нису директно упоредиви с индексом цијена на мало, обзиром да је корпа производа и услуга који чине индекс потрошачких цијена значајно проширена као и структура која се заснива на подацима из Анкете о потрошњи домаћинстава из 2004. године
Data is not directly compared with the Retail Price Index, keeping in mind that the Basket of products and services which make up the Consumer Price Index is greatly bigger, and as is a structure which is based on data of Household Budget Survey about the consumer spending (consumption) of year 2004

Табела 1.2 - Хармонизовани индекси потрошачких цијена у марту 2008. године
Table 1.2 - Harmonius Consumer Price Index in March 2008

COICOP		Структура Structure (%)	III 2008 II 2008	III 2008 XII 2007	III2008 Ø 2007	III 2008 III 2007	IV2007-III 2008 IV2006-III 2007	I-III2008 I-III2007	III2008 Ø 2005		COICOP
00	Укупно	100,00	101,0	102,8	106,6	106,8	102,6	106,2	114,8	Total	00

Табела 1.3 - Преглед мјесечних индекса потрошачких цијена (Ø 2005 = 100)
Table 1.3 - Monthly series of Consumer Price Index (Ø 2005 = 100)

Година	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Year
2005	98,4	99,3	100,0	99,3	99,5	99,4	99,2	98,8	99,9	101,7	102,2	102,3	2005
2006	106,4	106,9	107,2	105,8	106,7	106,3	105,6	105,5	105,7	107,0	106,8	107,0	2006
2007	107,1	107,4	107,5	106,1	106,3	106,1	105,7	106,2	106,9	109,8	110,7	111,6	2007
2008	113,3	113,7	114,8										2008

Табела 1.4 - Преглед мјесечних индекса потрошачких цијена
Table 1.4 - Monthly series of Consumer Price Index

Година	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Year
претходни мјесец = 100 / Previous month = 100													
2005	101,7	100,9	100,8	99,2	100,2	100,0	99,7	99,7	101,1	101,8	100,4	100,1	2005
2006	104,0	100,5	100,3	98,7	100,8	99,6	99,4	99,9	100,2	101,2	99,8	100,2	2006
2007	100,1	100,3	100,1	98,7	100,2	99,8	99,6	100,4	100,6	102,7	100,9	100,8	2007
2008	101,5	100,3	100,9										2008
исти мјесец претходне године = 100 / The same month of previous year = 100													
2005 ²⁾	2005 ²⁾
2006	108,1	107,7	107,1	106,6	107,2	106,8	106,5	106,8	105,8	105,2	104,6	104,6	2006
2007	100,7	100,5	100,3	100,3	99,7	99,9	100,1	100,6	101,1	102,6	103,6	104,3	2007
2008	105,8	105,8	106,7										2008
децембар претходне године = 100 / December of previous year = 100													
2005	101,8	102,7	103,5	102,7	102,9	102,9	102,6	102,3	103,4	105,2	105,7	105,8	2005
2006	104,0	104,5	104,8	103,4	104,3	103,9	103,2	103,1	103,3	104,6	104,4	104,6	2006
2007	100,1	100,4	100,5	99,1	99,4	99,2	98,8	99,2	99,9	102,6	103,4	104,3	2007
2008	101,5	101,9	102,8										2008

2) Подаци за 2005. годину представљају почетну базу за израчунавање индекса потрошачких цијена
The data from year 2005 represent initial base for calculation Consumer Price Index

МЕТОДОЛОШКА ОБЈАШЊЕЊА

Дефиниција индекса потрошачких цијена

Индекс потрошачких цијена представља мјеру просјечне промјене цијена производа (роба и услуга) које резидентна домаћинства купују ради задовољења својих личних потреба.

Хармонизовани индекс потрошачких цијена је посебан вид индекса потрошачких цијена с тим што се код његовог израчунавања узимају у обзир привремена снижења цијена у складу са Регулацивом ЕУ број 2602/2000.

Намјена

Индекс потрошачких цијена користи се као мјера инфлације, као индикатор за очување вриједности код уговора с индексним клаузулама, служи као дефлатор финалне потрошње домаћинства и користи се за упоређивање стопе инфлације с другим регионима.

METHODOLOGY

Defintion of Consumer Price Index

Consumer Price Index represents a measure of average prices (goods and services) which consumers buy because of their personal needs.

Harmonius Consumer Price Index is a unique index of consumer prices because with harmonious index is calculated with lower prices in accordance with the EU regulations No. 2602/2000.

Purpose

Consumer Price Index is used as a measure of inflation, as an indicator of values with index clauses, it also serves as a deflator of final consumer purchasing power and it is also used in inflation comaprison among other regions.

Обухват

Индекс потрошачких цијена у Републици Српској израчунава се на основу репрезентативне листе производа коју у 2008. години чине 624 производа. Сваког мјесеца прикупља се око 11 000 цијена по унапријед дефинисаном узорку продајних мјеста и градова.

- **Географски обухват:** цијене се прикупљају на шест локација (градова): Бања Лука, Бијељина, Добој, Источно Сарајево, Приједор и Требиње.

- **Обухват производа:** обухваћени су најважнији производи и услуге које купује резидентно становништво ради финалне потрошње. Обухват добара и услуга редовно се ревидира како би се очувала репрезентативност листе производа с обзиром на укупе потрошача и њихове навике у погледу куповине.

Снимање цијена

Све цијене се прикупљају према утврђеном распореду обиласка продавница и тржница које су одређене као мјеста снимања и према јасно дефинисаним спецификацијама производа/услуге. Сниматељи на основу тих информација самостално бирају конкретан производ чију ће цијену снимати на одређеном продајном мјесту, у складу са критеријем најпродаванијег производа. Како би се осигурало да сниматељи из мјесеца у мјесец снимају цијене истих производа, те како би се могло пратити које производе сниматељи посматрају на терену, потребно је у упитник унијети све тражене карактеристике производа, те информације о евентуалним заменама уколико их има. Такав начин снимања омогућује праћење промјене кретања цијена између два периода тј. праћење динамике.

За потребе индекса потрошачких цијена, снимање цијена се врши следећих дана у мјесецу:

- за пољопривредне производе који се продају на пијацама, цијене се прикупљају два пута мјесечно и то у првој и трећој седмици у мјесецу;

- за све остале производе цијене се у складу са важећим Европским регулативама прикупљају једном мјесечно (између 1. и 21. у мјесецу), с тим да се нужно одржава исти интервал између прикупљања.

Пондери

Пондери који се примјењују за израчунавање индекса потрошачких цијена представљају структуру просјечне потрошње домаћинства, односно показују релативно учешће одабраних производа и услуга у укупној потрошњи.

Основни извор података за израду пондера за обрачун индекса потрошачких цијена је Анкета о потрошњи домаћинства. За израчунавање индекса потрошачких цијена од јануара 2008. године примјењују се пондери који се базирају на подацима из Анкете о потрошњи домаћинства из 2004. године. Пондери се сваке године коригују с кретањем цијена у претходној години.

Класификација

За обрачун индекса потрошачких цијена користи се Класификација личне потрошње према намјени (Classification of Individual Consumption by Purpose - COICOP), која дијели производе и услуге на дванаест основних одјељака за које се израчунавају индекси.

Агрегација

За индекс потрошачких цијена потребно је најприје израчунати елементарне индексе (индекс производа) и индексе репрезентативних ставки на нивоу градова. При томе се као мјера средње вриједности користи геометријска средина. Агрегатни индекси се након тога израчунавају кориштењем Ласперове формуле за пондерисану аритметичку средину почевши од најнижег нивоа индекса репрезентативне ставке до нивоа укупног индекса за Републику Српску. Референтна база за израчунавање индекса је 2005. година.

Sample

Consumer Price Index in Repbulika Srpska is calculated based on the resrepresentative list of products which in year 2008 were comprised of 624 products. Each month 11 000 prices are collected in accordance with defined sample of retail stores and cities.

- **Geographic Sample:** prices are collected in six locations (cities): Banja Luka, Bijeljina, Doboј, Istočno Sarajevo, Prijedor and Trebinje.

- **Product Sample:** Sample is comprised of products and services which residents buy because of final spending needs. Sample of goods and services is regularly revised as the need to have the representative list of products and is kept up with the cosumer choice and their shopping habits.

Price Collection

All prices are collected with accordance of already defined stores and specifications of products/services. Based on this information price collectors pick a concrete product for which price they will collect at the specific place, in accordance with the most sold product. As it would be ensured that the price collectors each month collect prices of the same products, and as it would allow for seeing which products price collectors collect; it is essential that price collectors write down needed characteristics of a product, and information of eventual substituions if there are any. This way of price collection enables tracking price changes between two periods.

For the Consumer Price Index, price collection is handed in the coming months:

- for agricultural products which are found at public markets, prices are collected twice a month in the first and third week of each month;

- for all other products, prices with accordance of important EU regulations are collected once a month (between 1st and 21st of each month), and the same defined schedule and process of collecting these prices is strongly ensured and repeated.

Weights

Weights which are used in calculating the Consumer Price Index represent structure of average consumer spending, in other words it shows representation of chosen products and services in total purchasing process.

The main source of date for calculating the weights for Consumer Price Index is the Household Budget Survey. For calculating the Consumer Price Index of January 2008 the weights used are the ones based on the Household Budget Srvey from year 2004. Each year weights are adjusted in accordance with price fluctuations of the previous year.

Classification

For calculating the Consumer Price Index it is also needed to use classification of individual consumption (Classification of Individual Consumption by Purpose - COICOP), which divides products and services to twelve basic divisions for which indexes are calculated.

Aggregation

For the getting the Consumer Price Index first and foremost it is needed to calculate the elementary indexes (product indexes) and indexes of representative position in a geographic sample (at level of towns) as a geometric mean. Aggregate indexes are then calculated using the Laspeyres formula for weighted arithmetic area beginning from the lowest index of representative position to the level of total index for Republika Srpska. Basis of reference for calculating the index is year 2005.

Остале дефиниције

Производ: било која роба или услуга за личну потрошњу која се може купити, групни назив за робе и услуге.

Репрезентативна ставка: производ на најнижем нивоу агрегације за који се може процијенити пондер.

Стопа промјене: стопа промјене цијена у односу на одређени (референтни) период.

Other definitions

Product: any kind of product or service for personal need which can be bought; group name for products and services.

Representative item: product on the lowest level of aggregation for which the weight can be assessed.

Change of rate: rate of change of prices in a specific period of time.